

APSTIPRINĀTS

ZMG vidusskolas direktore

Laila Urbāne

01.09.2021.

Zentas Maurīnas Grobīnas vidusskolas

Karjeras izglītības

programma

**GROBĪNA
2021**

Saturs

I KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMĀ IZMANTOTIE TERMINI.....	3
II KARJERAS IZGLĪTĪBAS VEIDOŠANAS ASPEKTI.....	5
III KARJERAS IZGLĪTĪBAS MĒRKIS, UZDEVUMI UN ĪSTENOŠANAS PRINCIPI	8
IV KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA Zentas Mauriņas Grobiņas vidusskolā	10
V KARJERAS IZGLĪTĪBAS VĒRTĒŠANA	18
VI KARJERAS IZGLĪTĪBĀ IZMANTOJAMĀS METODES	20
VII KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANAI IETEICAMIE RESURSI	22

I KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMĀ IZMANTOTIE TERMINI

Terminu skaidrojums

Karjera ir cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izaugsmei visa mūža garumā. Tas ir nepārtraukts mācīšanās un attīstības process; tā ir cilvēka virzība visa mūža garumā gan sociālajā, gan profesionālajā jomā.

Karjeras attīstība ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības process mūža garumā. Tas ir nepārtraukts process, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi, un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju.

Karjeras izglītība ir plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmi savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā; sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošinātu efektīvu dalību darba dzīvē.

Karjeras vadības prasmes ir vadošās individuālās prasmes, kas palīdz *izprast, plānot, organizēt, vadīt* un *kontrolēt* savu iekšējo un ārējo resursu efektīvu izmantošanu dzīves mērķu sasniegšanai. Tās attiecas uz nepieciešamajām prasmēm, lai atrastu sev izglītības virzienu un nodrošinātu sev darbu un lai sekmīgi veidotu personīgo dzīvi, lai ikkatrs spētu uzņemties atbildību par savas karjeras attīstības vadību mūža garumā.

Kopumā jēdziens “**karjera**” ietver arī citas nozīmīgas cilvēka dzīves jomas.

Gimene. Ģimenes dzīve ir viena no svarīgākajām cilvēka dzīves jomām. Ģimene un attiecību veidošana nereti prasa ļoti daudz laika, pūļu un enerģijas, taču tikpat bieži tā ir arī neaizvietojams atbalsts grūtos brīžos. Ir cilvēki, kuri tieši šai dzīves jomai ir izvēlējušies veltīt lielāko sava laika, spēku un enerģijas daudzumu. Šī ir ne tikai personīgi, bet arī sabiedriski nozīmīga izvēle, jo bērnu audzināšana ir “kapitālieguldījums” kā savas ģimenes, tā arī visas sabiedrības nākotnē.

Garīgums. Tas ir laiks un nodarbes, kuras mēs veltām savai dvēselei un garīgai izaugsmei. Katram tās var būt atšķirīgas. Šī ir joma, kas sniedz iespēju pilnveidot pašiem savu garīgo pasauli un pasauli ap mums. Ikvienam cilvēkam ārpus darba un ārpus ģimenes ir nepieciešams laiks, kuru veltīt sevis bagātināšanai, pilnveidošanai un attīstībai.

Pilsoniskums. Tas ir laiks un enerģija, kuru veltām sabiedrībai un labajiem darbiem. Daudzi aktīvi iekļaujas valsts politiskajā dzīvē un ir aktīvi savas valsts vai novada patrioti, citi ir gatavi darboties sabiedriskajās organizācijās un brīvprātīgo kustībā, nodarboties ar labdarību. Katram cilvēkam vajadzība just sevi kā sabiedrības daļu ir atšķirīga, taču tā ir ikviema cilvēka dzīves sastāvdaļa.

Brīvais laiks. Lai cilvēks justos labi un varētu ķerties pie darba ar entuziasmu un pilnu atdevi, ir jāspēj atlicināt brīdi atpūtai. Veidi, kā mēs atpūšamies un aizpildām brīvo laiku, var būt ļoti dažādi. Svarīgākais, lai cilvēkam būtu šis brīvais laiks un lai viņš to varētu aizpildīt atbilstoši savām vēlmēm un vajadzībām. Tāpat svarīgs ir fakti, ka brīvais laiks un dažādi valasprieki cilvēkiem sniedz iespējas īstenot tās viņu intereses, kuras nevar īstenot darbā.

Pašvadība — gatavība uzņemties atbildību, elastīgums, pašiniciatīva, neatlaidība, laika vadība, gatavība uzlabot savus rezultātus, pamatojoties uz atgriezenisko saiti, reflektīvo mācīšanos.

Komandas darbs — cieņa pret citiem, sadarbošanās, pārliecināšana, diskusiju veicināšana, visu savstarpējās atkarības apzināšanās.

Izpratne par biznesu un klientu — pamatzināšanas par biznesa panākumu galvenajiem virzītājiem, tajā skaitā par inovāciju nozīmi un pārdomātu risku uzņemšanos, un vajadzība gandarīt klientu un veidot klienta lojalitāti.

Problēmu risināšana — faktu un situāciju analīze un radošās domāšanas lietošana atbilstošu risinājumu veidošanā.

Komunikācija jeb rakstīt un lasīt prasme — rakstīt-lasīt prasmes lietošana, spēja radīt skaidru, strukturētu rakstu darbu un mutvārdu prasme, tajā skaitā klausīšanās un jautājumu uzdošana.

Skaitīt prasmes lietošana — manipulācijas ar cipariem, vispārējas matemātiskas zināšanas un to izmantošana praktiskā kontekstā (mērīšana, svēršana, aprēķināšana un formulu lietošana).

Informācijas tehnoloģiju izmantošana — IT pamatprasmes, tajā skaitā iemaņas teksta apstrādē, failu vadībā un interneta meklētājprogrammas izmantošanā.

Iniciatīva un uzņēmējdarbība — spēja demonstrēt inovatīvu pieeju, radošumu, sadarbošanos un riska uzņemšanos.

Veiksmīga karjera ir saistīta ar cilvēka personības faktoriem ne mazāk kā ar izglītību un intelektu. Nodarbinātībai noderīgās prasmes ietver arī šādas personības īpašības, kas veicina vispārējo nodarbinātību: lojalitāte, atbildība un saistību ievērošana, godīgums un integritāte, entuziasms, uzticamība, prasme sevi prezentēt, veselais saprāts, pašciena, humora izjūta, līdzsvarota attieksme pret darbu un ģimenes dzīvi, spēja pārvarēt grūtības, motivācija, spēja pielāgoties.

Visu šo īpašību pamatā ir jābūt pozitīvai attieksmei: "es varu" pieeja, gatavība ļemt dalību un ieguldīt, atvērtība jaunām idejām un vēlme ļaut tām īstenoties.

Mūsdienās darba devēji vēlas sev darbiniekus, kuriem piemīt īpašības, kas tiek uzskatītas par darba veiksmes pamatelementiem: patstāvība un uzticamība, precizitāte, kvalitatīvs darbs, strādīgums, augsts novērtējums kolēgu vidū, prasme veidot un uzturēt labas darba attiecības.

II KARJERAS VEIDOŠANAS ASPEKTI

Bērna karjeras vajadzības dažādos vecumposmos

Attīstības iezīmes	Karjeras vajadzības
Sākumskolas 1. – 4. klase	
Nepieciešama uzmanība un uzslavas	Atšķir darbu no spēles
Piemīt neierobežota enerģija	Identificē dažādus darba veidus
Nespēja nošķirt iedomu pasauli no realitātes	Piedalās dažādos darba aktivitāšu veidos
Nepieciešama pašapziņas veidošana	Zina, kā pieņem lēmumus Apgūst pozitīvu attieksmi pret darbu Identificē personīgas sajūtas
Pamatskolas 5. – 6. klase	
Daudz patstāvīgāki	Identificē personīgās intereses, spējas, savas stipras un vājas pusēs
Saprot, ka piederība grupai un draugiem ir svarīga	
Var uzņemties vairāk atbildības	Raksturo savus pienākumus mājās un skolā un saista tos ar kopienā sastopamiem darbiem
Pārsteidzošs interešu vēriens	
Var patstāvīgi domāt, tomēr ir viegli	Apraksta, cik darbs ir nozīmīgs un

	<p>ietekmējami</p> <p>Pamatiskolas 7. – 9. klase</p> <p>Daudz patstāvīgāki</p> <p>Saprot, ka piederība grupai un draugiem ir svarīga</p> <p>Var uzņemties vairāk atbildības</p> <p>Pārsteidzošs interešu vēriens</p> <p>Var patstāvīgi domāt, tomēr ir viegli ietekmējami</p>	<p>sasniedzams visiem cilvēkiem</p> <p>Apraksta, kā personīgie uzskati un vērtības ietekmē lēmumu pieņemšanu</p> <p>Identificē personīgās intereses, spējas, savas stipras un vājas pusēs</p> <p>Saprot, kā izglītība ir saistīta ar tālāko skolas izvēli, turpmāku apmācību un/vai iekļaušanos darba tirgū</p> <p>Saprot, cik darbs ir nozīmīgs un sasniedzams visiem cilvēkiem</p> <p>Saprot, kā personīgie uzskati un vērtības ietekmē lēmumu pieņemšanu</p> <p>Spējīgi izmantot dažādus karjeras informācijas avotus</p>
	<p>Vidusskolas 10. – 12. klase</p> <p>Veido savu identitāti</p> <p>Uzsāk lielākus un reālistiskākus darba/karjeras meklējumus</p> <p>Attīsta interesi par sociāliem jautājumiem</p> <p>Nobriest seksuāli, mainoties fiziski un emocionāli</p> <p>Klūst aizvien patstāvīgāki</p>	<p>Saprot, kā individuālā personība, spējas un intereses ir saistītas ar karjeras mērķiem</p> <p>Saprot, ka izglītība ir saistīta ar augstskolas izvēli, turpmāku apmācību un/vai iekļaušanos darba tirgū</p> <p>Demonstrē pārnesamās prasmes, kuras var izmantot dažādos darbos un piemērot mainīgajām darba prasībām</p> <p>Spējīgi izmantot plašus karjeras informācijas avotus</p> <p>Demonstrē atbildīgu lēmumu pieņemšanu</p>

Profesionālās karjeras veidi

Mūsdienās karjeras jēdziena saturs ir ievērojami paplašinājies. Ja sākotnēji jēdzienu "karjera" skaidroja un asociēja ar sekmīgu darbošanos kādā profesionālajā jomā, kurā ir iespējama izvirzīšanās, slavas un popularitātes sasniegšana, tad tagad termins "karjera" ir jāsaprot ne vien kā izaugsme profesionālajā jomā, bet arī kā likumsakarīga personības izaugsme un nodarbošanās secīga maiņa visas dzīves garumā. **Karjera ir personības mērķtiecīgs, jēgpilns visas dzīves gājums, kurā summējas visas indivīda dzīves lomas, brīvā laika aktivitātes, mācības un darbs.**

Cilvēks var sevi īstenot **divos** profesionālās karjeras veidos.

Vertikālā karjera ir saistīta ar cilvēka virzību pa karjeras hierarhijas kāpnēm vertikāli uz augšu, ieņemot arvien augstākus un atbildīgākus amatus ar tam atbilstoši augstāku atalgojumu un attiecīgi augstākām kompetences prasībām. Šajā karjeras veidā indivīds parasti specializējas kādā noteiktā sfērā un var sasniegt reti sastopamu izcilību savā profesionālajā darbībā, piemēram, izcils ķirurgs vai panākumiem bagāts advokāts.

Horizontālā karjera ir process, kurā cilvēks profesionāli paplašina savu kvalifikāciju, kā arī ceļ un nostiprina savu vērtību darba tirgū. Darbinieka ieguvums ir jauna pieredze, apmācība un nebijuši izaicinājumi. Šis karjeras veids ļauj darbiniekiem papildināt un padzīlināt savas profesionālās amata kompetences un radīt pievienotās vērtības savai darba ikdienai. Mūsdienās sekmīga profesionālā karjera ir divpusējas sadarbības rezultāts, kas ir ieguvums gan darbiniekam, kurš ir motivēts un realizē savas ieceres un ambīcijas, gan arī darba devējam, kurš saņemis paaugstinātu produktivitāti no lojāla darbinieka.

Profesionālās karjeras izvēles pamatnosacījumi

Svarīgi, lai cilvēks strādātu darbu, kas viņam sniedz gan morālu gandarījumu, gan pietiekamu finansiālu nodrošinājumu. Gandarījuma un apmierinātības sajūtu cilvēkam var sniegt darbs, kurā viņam ir iespēja īstenot savas spējas un potenciālu. Tas nodrošina cilvēka pozitīvu attieksmi pret savu darbu un darba pienākumiem, kā arī garantē augstu darba produktivitāti un kvalitāti. Strādājot darbu, kas pienācīgi tiek atalgots, cilvēks jūtas novērtēts un apmierināts. Pietiekams finansiāls nodrošinājums cilvēkam dod iespēju uzturēt sevi un savu ģimeni, pilnvērtīgi un kvalitatīvi atpūsties, attīstīties garīgi, personiski un profesionāli. Arī studijas un mācības ir darbs. Lai neatpaliktu no pastāvīgi mainīgās darba pasaules un saglabātu savu konkurētspēju darba tirgū, mūsdienās ikvienam ir jāmācās nepārtraukti, visas dzīves garumā.

Izvēloties savas profesionālās karjeras virzienu un profesiju, jāņem vērā **trīs** būtiski nosacījumi:

- lai profesija būtu interesanta un saistoša,
- lai profesija atbilstu spējām,
- lai varētu atrast darbu šajā profesijā.

Plānojot savu personīgo dzīvi, veidojot profesionālo karjeru un izvēloties profesiju, ir svarīgi saprast — ko pats cilvēks **GRIB**, **VAR** un ko **VAJAG** sabiedrībai.

GRIBU — tās ir cilvēka intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē un darbā.

Iespējams, ka, nosaucot visas savas intereses, vēlmes, nodarbošanos, kas saista, patīk un ko gribētos darīt, būtu ļoti garš saraksts. Daudziem ir plašs interešu loks, un ir visai grūti izšķirties, kuru no savām interesēm izvēlēties profesionālajai realizācijai, bet ko atstāt kā vaļasprieku. Lai pieņemtu pareizo lēmumu, nepieciešams izzināt potenciālās darbības virziena/profesijas saturu, darba pienākumus un apstākļus.

VARU — tās ir cilvēka prasmes, zināšanas, spējas, īpašības, stiprās puses, kā arī veselības stāvoklis, — visas profesionāli nozīmīgās īpašības. Kad ir noskaidrotas profesionālās intereses, svarīgi saprast, vai individuālām piemīt šīm interesēm atbilstošas spējas. Spējas vispilnīgāk atklājas un attīstās tieši darbībā — mācībās vai jau praktiskajā darbā.

VAJAG — tās ir profesijas un kompetences, kas konkrētajā vietā un laikā darba tirgū ir pieprasītas, tātad — kādi speciālisti un kādas kompetences ir nepieciešamas tagad un tuvākajā nākotnē; tāpēc, izvēloties izglītības virzienu ir jāuzzina, kādas zināšanas un prasmes (kompetences) var apgūt mācoties/ studējot vienā vai otrā programmā, kuru piedāvā izglītības iestādes. Jāapzinās, ka mainās pašas profesijas, to saturs un attiecīgi arī kompetences konkrēto darba uzdevumu veikšanai, tāpēc ir jābūt gatavam arī turpināt mācīties.

III KARJERAS IZGLĪTĪBAS MĒRKIS, UZDEVUMI UN ĪSTENOŠANAS PRINCIPI

Karjeras izglītības **mērkis** ir organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu, nodrošinot izglītojamajam pašizpētei, karjeras izpētei un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi, radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām līdzsvarotu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

Karjeras izglītība ir harmoniski jāintegrē visā izglītības procesā, lai nodrošinātu plānotu un pēctecīgu pasākumu kompleksu, kas palīdzētu jauniešiem noteikt savas karjeras

izglītības vajadzības, apzināti izvēlēties līdzekļus savas karjeras plānošanai nevis epizodiski, bet caurviju un veselumā, izmantojot izglītības procesa un programmas līdzekļus.

Karjeras izglītības uzdevumi

1. Palīdzēt skolēniem pašattīstīties (*Pašizpēte*):

- izprast sevi un novērtēt savas stiprās un vājās pusēs,
- izveidot elastīgu skatījumu uz dzīvi un reālistiskas gaidas attiecībā uz savu karjeru,
- attīstīt prasmes un attieksmes, kas palīdzēs veidot karjeru, piemēram, pašapziņa, pašpalāvība, spēja “sevi pasniegt”, mērķu izvirzīšana un darbības plānošana mācību un personīgajā dzīvē,
- analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus.

2. Motivēt un palīdzēt izpētīt dažādas karjeras iespējas(*Karjeras izpēte*):

- izprast izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeru attīstību,
- izpētīt dažādas karjeras un iespējas to veidošanai,
- izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences,
- salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai/mācībām/studijām,
- piedalīties darba izmēģinājumos,
- uzzināt, kur un kā iegūt vajadzīgo informāciju, resursus un palīdzību,
- gatavoties pārejai no mācībām uz darba dzīvi vai uz tālākām mācībām/citu darbu,
- izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības,
- uzzināt, kādas prasības izvirza darba devēji, kādas prasmes un personīgās īpašības palīdz noturēties darba tirgū.

3. Palīdzēt plānot un vadīt savu karjeru (*Karjeras vadība*):

- apgūt karjeras vadības prasmes,
- noteikt savas attīstības vajadzības,
- pilnveidot savas zināšanas un prasmes,
- apzināties informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas,
- veidot savu personīgās karjeras plānu,
- attīstīt pieņemto personīgo lēmumu plānu īstenošanas prasmes,
- veidot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

Karjeras izglītības īstenošanas pamatprincipi

- Karjeras izglītība ir izglītības sastāvdaļa.
- Karjeras izglītība ir visas izglītības iestādes atbildība.
- Ievērotas vecumgrupu intereses un vajadzības.
- Mērķi — objektīvi un sasniedzami; pasākumi — īstenojami.
- Pasākumi ir orientēti uz kompetenču pilnveidi.

IV KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA 1.-12.klasei

Karjeras izglītības programmas mērķi un uzdevumi

1. Karjeras izglītības mērķis:

organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu atbilstoši Ministru kabineta 2018.gada 27.novembra noteikumiem Nr. 747 „Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem”, Ministru kabineta 2019.gada 3.septembra noteikumiem Nr.416 „Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem”, integrējot specifiskus mērķus:

- 1.1.** nodrošināt izglītojamam pašizpētei, karjeras izpētei un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi;
- 1.2.** radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām sabalansētu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

2. Karjeras izglītības uzdevumi:

- 2.1.** nodrošināt katram izglītojamam pašnovērtēšanas metožu apguves iespējas;
- 2.2.** palīdzēt izmantot zināšanas par sevi, lai izprastu savas spējas, stiprās puses, intereses, prasmes un talantus, pieņemtu lēmumus, noteiktu mērķus;
- 2.3.** veidot katrā izglītojamā interesi par karjeru, iepazīstinot ar darba pasaules un ar to saistīto izglītību daudzveidību;
- 2.4.** nodrošināt katram izglītojamam iespēju apgūt mācīšanās prasmes, informācijas tehnoloģiju un citu informācijas avotu izmantošanas pamatiemānas;
- 2.5.** palīdzēt katram izglītojamam pieņemt apzinātu lēmumu par turpmāko izglītību un ar to saistīto iespējamo karjeru;
- 2.6.** nodrošināt iespēju gūt darbības pieredzi;
- 2.7.** izkopt sadarbības, saskarsmes, prezentācijas prasmes, cieņu pret daudzveidību;

2.8. veidot izglītojamajos izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

Karjeras izglītības saturs

Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir — īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi), gan universālas, vispārējas prasmes, saistītas ar darbības pieredzi, kas palīdzētu rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

Katra karjeras izglītības joma — **pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras plānošana un vadība** — ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.

Karjeras izglītībā sasniedzamo spēju un prasmju attīstību atspoguļo Valsts pamatizglītības standartā nosauktie galvenie izglītošanas aspekti:

- a) pašizpausmes un radošais aspekts: radošās darbības pieredze, pastāvīga iespēja meklēt un atrast risinājumu praktiskām problēmām, atklāt kopsakarības;
- b) analītiski kritiskais aspekts: intelektuālās darbības pieredze — patstāvīga, logiska, motivēta, kritiska un produktīva domāšana; prasme pamatot savu viedokli pagātnes, tagadnes un nākotnes saiknes kontekstā;
- c) morālais un estētiskais aspekts: izpratne par morāles jēdzieniem cilvēku savstarpējā saskarsmē, par cilvēka tiesībām uz vienlīdzību;
- d) sadarbības aspekts: prasme sadarboties, strādāt komandā, uzsklausīt un respektēt dažādus viedokļus, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par to īstenošanu, atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību un meklēt palīdzību atbilstošās institūcijās un dienestos;
- e) saziņas aspekts: praktiska pieredze valodas lietošanā; prasme sazināties vairākās valodās (rakstīt, runāt, lasīt), prasme publiski uzstāties, izteikt un pamatot savu viedokli, prezentācijas prasmes;
- f) mācīšanās un praktiskās darbības aspekts: prasme patstāvīgi plānot, organizēt un īstenot mācīšanos; dažādu zināšanu un prasmju lietošana praktiskajā darbībā; prasme mācību procesā izmantot dažādu veidu informāciju, konsultēties, atrast palīdzību; prasme izmanto modernās tehnoloģijas;
- g) matemātiskais aspekts: matemātikas izmantošana praktiskajā dzīvē (budžeta plānošana, izglītības izmaksu aprēķināšana, salīdzināšana u.c.).

Katrs aspekts tiek īstenots visās karjeras izglītības jomās, taču ne vienādā mērā.

Pamatjoma “**Pašizpēte**” ietver šādas saturiskās tēmas:

- 1) mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības;
- 2) manas intereses, hobiji, spējas, brīvais laiks;
- 3) mana ģimene, tās loma, tradīcijas;
- 4) sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana;
- 5) attieksmes un vērtības;
- 6) prasme sadarboties, risināt konfliktus;
- 7) mana veselība un nākotnes nodomi;
- 8) mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;
- 9) pašaudzināšana.

Pamatjoma “**Karjeras izpēte**” ietver šādas saturiskas tēmas:

- 1) darba nozīme cilvēka dzīvē;
- 2) populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi;
- 3) manu vecāku darba dzīve;
- 4) informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana;
- 5) profesionālā kvalifikācija un tās ieguve;
- 6) darba tirgus un nodarbinātība;
- 7) sociālā vide un nodarbinātība;
- 8) izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes;
- 9) darba likumdošana, darba drošība;
- 10) pašnodarbinātība.

Pamatjoma “**Karjeras plānošana un vadība**” ietver šādas saturiskas tēmas:

- 1) lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai;
- 2) lēmuma pieņemšana par karjeru; dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.);
- 3) dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti;
- 4) kad viss nenorit tā, kā plānots;
- 5) mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana);
- 6) pārmaiņas manā dzīvē;
- 7) komandas darba pieredze;
- 8) praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās;

9) sevis prezentēšana.

Karjeras izglītības programmas īstenošanas plāns

Karjeras izglītība tiek īstenota:

- ievērojot katra skolēna individuālās vajadzības un sniedzot individualizētu atbalstu skolēniem, kuriem tas ir nepieciešams;
- ievērojot pēctecību dažādu karjeras tēmu, zināšanu un prasmju apguvē;
- izpētot profesionālās darbības iespējas Dienvidkurzemes novadā, kaimiņu novados, Liepājas pilsētā, Latvijā;
- izmantojot dažādas darba organizācijas formas — mācību priekšmetu stundas, klases stundas, individuālās un grupu nodarbības, dažādus ārpusstundu pasākumus u.c. pēc šāda plāna:

Klases stundas 1. – 12. klasei (1 stunda nedēļā pēc VISC izstrādātā “Klases stundu programmu parauga”)

Klase	Temats	Stundu skaits katrā klase	Sasniedzamais rezultāts
1.-3. klase	Profesiju daudzveidība. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs.	2	*Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi * Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē
1-3. klase	Mani pienākumi ģimenē. Mani valasprieki. Mana sapņu profesija.	2	*Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, valasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību
1.-3. klase	Dienas režīms.	1	*Prot izplānot savu dienas režīmu un tam sekot, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, valaspriekiem un atpūtai
1.-3. klase	Mācības - skolēna darbs.	1	*Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā *Prot izmantot stundās apgūto ikdienā

1.-3. klase	Karjeras vīzija.	2	*Mācās domāt par savu nākotni, iepazīstot dažādas profesijas, apgūst darba prasmes
----------------	------------------	---	--

Klase	Temats	Stundu skaits katrā klasē	Sasniedzamais rezultāts
4.-6. klase	Es un mani dotumi.	1	*Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas
4.-6. klase	Mani darba ieradumi. Sadarbības prasmes.	1	*Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas *Prot sadarboties ar dažāda vecuma cilvēkiem
4.-6. klase	Brīvais laiks un tā izmantošana.	1	*Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, atrodot savām spējām un vēlmēm atbilstošāko
4.-6. klase	Mācīšanās prasmes un sasniegumi.	1	*Mācās dokumentēt savus sasniegumus * Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un censās sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus
4.-6. klase	Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība.	3	*Izprot profesiju veidus un tajās veicamo darba specifiku: fizisks – garīgs darbs, darbs telpās – darbs ārā u.tml. *Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju *Pētot profesiju daudzveidību, domā par savām nākotnes iecerēm, par savām iespējām pilsētā/novadā/valstī
4.-6. klase	Lietišķā valoda, tās nozīme ikdienas dzīvē.	1	*Izkopj savu valodas kultūru. *Izprot publiskas uzstāšanās būtību un ir apguvis prasmes tajā piedalīties, prezentējot dažādus darbus un uzstājoties

Klase	Temats	Stundu skaits katrā klasē	Sasniedzamais rezultāts
7.-9. klase	Vajadzības, vēlmes un spējas. Pašvērtējums.	1	<ul style="list-style-type: none"> • Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības • Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā • Novērtē savu sasniegumu rezultātus
7.-9. klase	Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana.	1	<ul style="list-style-type: none"> • Saprota, kā skolā, ārpusskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības • Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā
7.-9. klase	Izglītības vērtība.	1	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību • Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību • Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas • Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām
7.-9. klase	Profesiju daudzveidīgā pasaule	2	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus • Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas • Ir apzinājis sev saistošas profesijas; iesaistās darba izmēģinājumos • Ir iegūtas zināšanas par vietējo darba tirgu
7.-9. klase	Individuālā karjeras plāna izveide.	3	<p>Ir apgūtas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus • Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape (portfolio)

Klase	Temats	Stundu skaits katrā klasē	Sasniedzamais rezultāts
10.-12. klase	Mūžizglītība.	1	<ul style="list-style-type: none"> *Izprot nepārtraukta izglītošanās procesa un darba lomu un nozīmi savā dzīvē *Apzinās izglītību kā vērtību *Apzinās formālās un neformālās izglītības sniegtās iespējas
10.-11. klase	Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs.	2	<ul style="list-style-type: none"> *Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālakās izglītības iespējas *Izprot būtiskākos nosacījumus studijām ārzemēs *Zina, kur meklēt informāciju par iespējām turpināt izglītību un ar to saistītajiem studiju fondiem, stipendijām, kredītiem u.c. gan Latvijā, gan ārvilstīs
10.-12. klase	Informācija par darba tirgu un tā attīstības tendencēm. Vietējo ekonomiku ietekmējošās tendences.	1	<ul style="list-style-type: none"> *Ir apzināta informācija par darba tirgus perspektīvām, kas ļauj izšķirties par attiecīga lēmuma pieņemšanu karjeras izvēlē *Izprot nodarbinātības tendences mūsu valstī un pasaulē *Ir gatavs pieņemt alternatīvus lēmumus karjeras izvēlē
10.-12. klase	Zinātnes un tehnoloģiju attīstība. Profesiju mainība un dažādība, pienākumi, darba devēju prasības.	1	<ul style="list-style-type: none"> *Ir iepazinis dažādas darbavietas, darba devēju prasības, darba pienākumus *Pārzina darba meklēšanas procesu *Apzinās profesiju mainību saistībā ar zinātnes un tehnoloģiju attīstības tendencēm pasaulē *Izprot profesionālās ētikas pamatprincipus un prasības
12. klase	Darbs ārzemēs.	2	<ul style="list-style-type: none"> *Zina par iespējām strādāt ārpus Latvijas un kur griezties pēc palīdzības, ja tas ir nepieciešams *Ir informēts, kur meklēt ziņas par attiecīgās valsts darba likumdošanu
10.-12. klase	Karjeras izvēles plānošana. Individuālā karjeras plāna izveide.	3	<ul style="list-style-type: none"> *Ir izvērtēta piemērotība izvēlētajai profesijai *Ir apkopota informācija atbilstoši izvēlētajai profesijai *Ir pilnveidotas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu *Izzinātas izglītības vai darba

			iespējas pēc skolas beigšanas, iegūstot informāciju par interesējošo profesiju/nodarbošanās veidu un izvēloties sev vēlamo
--	--	--	--

Mācību stundās 1.-12.klasē karjeras izglītības jautājumi tiek integrēti mācību saturā atbilstoši mācību priekšmetu tematiskajiem plāniem.

Ārpusstundu pasākumi karjeras izglītības atbalstam **1.-12.klasē** tiek organizēti atbilstoši karjeras izglītības pamatjomām: “Pašizpēte”, “Karjeras izpēte” un “Karjeras vadība”.

1-2.klase “Pašizpēte”	Karjeras izglītības spēles. Tradicionālo amatu iepazīšana. Ekskursijas uz uzņēmumiem.
--	---

3.-4.klase “Karjeras izpēte”	Karjeras izglītības spēles. Tradicionālo amatu iepazīšana. Ekskursijas uz uzņēmumiem.
---	---

5.-6.klase “Karjeras vadība”	Karjeras izglītības spēles. Ekskursijas uz uzņēmumiem. Nodarbības karjeras izglītības speciālista vadībā.
---	---

7.klase “Pašizpēte”	Ēnu diena. Nodarbības karjeras izglītībā karjeras izglītības speciālista vadībā. Ekskursijas uz uzņēmumiem. Tikšanās ar vidusskolēniem par ēnošanas nozīmi un pieredzi.
--------------------------------------	--

8.klase “Karjeras izpēte”	Ēnu diena. Nodarbības karjeras izglītībā karjeras izglītības speciālista vadībā. Ekskursijas uz uzņēmumiem. Mācību iestāžu Atvērto durvju dienu apmeklējumi.
--	---

9.klase “Karjeras vadība”	Nodarbības karjeras izglītībā karjeras izglītības speciālista vadībā. Ēnu diena. Mācību iestāžu Atvērto durvju dienu apmeklējumi. Individuālās vizītes mācību iestādēs un uzņēmumos. Tikšanās ar absolventiem, kuri mācās dažādas skolās.
--	---

10.klase “Pašizpēte”	Ēnu diena.
	Nodarbības karjeras izglītībā karjeras izglītības speciālista vadībā.
	Augstskolu informācijas dienas skolā.
	Augstskolu Atvērto durvju dienu apmeklējumi.
	Izstādes „Skola” apmeklējums.

11.klase “Karjeras izpēte”	Ēnu diena.
	Nodarbība karjeras izglītībā karjeras izglītības speciālista vadībā.
	Augstskolu informācijas dienas skolā.
	Augstskolu Atvērto durvju dienu apmeklējumi.
	Izstādes „Skola” apmeklējums.

12.klase “Karjeras vadība”	Nodarbība karjeras izglītībā karjeras izglītības speciālista vadībā.
	Augstskolu informācijas dienas skolā.
	Ēnu diena.
	Augstskolu Atvērto durvju dienu apmeklējumi.
	Izstādes „Skola” apmeklējums.
	Tikšanās ar absolventiem, kuri mācās dažādas augstskolās.

Audzināšanas darbā karjeras izglītības jautājumi tiek integrēti skolas audzināšanas darba programmā un klases audzinātāja darba plānā.

Mācību darbā karjeras izglītības jautājumi tiek integrēti mācību tematos atbilstoši mācību priekšmetu programmām.

Interesu izglītībā karjeras izglītības jautājumi tiek integrēti atbilstoši interesu izglītības pulciņu un fakultatīvu plāniem.

Sadarbībā ar klašu audzinātājiem **pedagogs karjeras konsultants** sniedz individuālu atbalstu skolēniem un vada karjeras izglītības nodarbības klasēm un skolēnu grupām, organizē karjeras attīstības atbalsta pasākumus.

V KARJERAS IZGLĪTĪBAS VĒRTĒŠANA

Karjeras izglītībā sasniedzamās prasmes

1.-6.klasē	7.-9.klasē	10.-12.klasē
Sāk izzināt savas personīgās intereses un spējas.	Skolēns spēj novērtēt un samērot savas spējas, vēlmes un iespējas, pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēnumus.	Skolēns izprot savu lomu un atbildību, pieņemot lēnumus karjeras izvēlē.
Skolēnam ir izveidojušās noteiktas attieksmes pret dzīves pamatvērtībām, prasmes mācīties.	Skolēns ir ieinteresēts turpināt savu izglītību; izzina savas tālāk izglītības iespējas; spēj savākt, apkopot	Skolēns ir ieinteresēts attīstīt tās personiskās īpašības un iemaņas, kas ir būtiskas potenciālajām profesijām.

	un analizēt atbilstošu informāciju.	
Skolēns spēj analizēt un izvērtēt savus sasniegumus, personiskās īpašības, spējas un iemaņas.	Skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas.	Skolēns izmanto zināšanas par sevi, lai pieņemtu lēmumus un noteiktu mērķus.
Skolēns spēj noteikt savas attīstības mērķus.	Skolēns spēj pielietot iegūtās analizēšanas un plānošanas prasmes savas karjeras plānošanā.	Skolēns ir interesēts attīstīt prasmes, kas palīdz konkurēt darba tirgū (rakstīt CV/autobiogrāfiju, meklēt informāciju par darba vakancēm, reprezentēt sevi darba intervijā u.c.).
Skolēns izprot karjeras jēdzienu.	Izprot mainīgās darba pasaules un mūžizglītības jēdzienus.	Skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai pieņemtu savas karjeras lēmumus.
Skolēns ir iepazinies ar dažādām profesijām un izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē.	Skolēns ir ieguvis zināšanas par vietējo darba tirgu.	Skolēns saskata vietējā un starptautiskā darba tirgus tendences; spēj sameklēt darbu un konkurēt darba tirgū.
Skolēns zina, kur patstāvīgi meklēt informāciju par profesijām un tālākizglītības iespējām.	Skolēns spēj formulēt savas attīstības iespējas pēc pamatizglītības iegūšanas.	Skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, analizēt un izmantot tos.
Skolēns zina, kas ir karjeras konsultants un, kur meklēt palīdzību savas karjeras plānošanai un vadībai.	Skolēns zina, kādas ir prasības (kādas zināšanas, prasmes un personīgās īpašības ir nepieciešamas) un kas jādara, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē.	Skolēns zina, kādas ir prasības (kādas zināšanas, prasmes un personīgās īpašības ir nepieciešamas) un kas jādara, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē.
Izprot komunikācijas un komandas darba nepieciešamību.	Skolēns māk sazināties un sadarboties ar citiem cilvēkiem dažādās dzīves situācijās.	Skolēns demonstrē pozitīvas starppersonu prasmes un cieņu pret daudzveidīgo, lai veicinātu savas karjeras attīstību.

Skolēna karjeras izglītības sasniegumus apkopo un izvērtē klases audzinātājs sadarbībā ar skolēnu un pedagogu karjeras konsultantu.

Skolēnu karjeras izglītības sasniegumi tiek vērtēti regulāri (ne retāk kā vienu reizi mācību gadā), informējot vecākus (aizbildņus) par izglītojamā zināšanām, prasmēm, iemaņām un sasniegumu attīstības dinamiku.

VI KARJERAS IZGLĪTĪBĀ IZMANTOJAMĀS METODES

Nr.	Metode	Prasmes
1.	Anketēšana/aptauja	*Apgūt prasmi konkrēti atbildēt uz jautājumiem, prast izteikt savu domu konkrēti un īsi *Ieinteresēt audzēkni izzināt sevi, savas izglītības iespējas, darba pasaules iespējas *Attīstīt prasmi kritiski domāt
2.	Analīze	*Prast objektīvi novērtēt un atšķirt savas vērtības no vispārpieņemtajām dzīves vērtībām *Apgūt prasmes, lai „gribu, varu, vajag” veidotu vienotu kopumu
3.	Brīvais raksts	*Veidot prasmi brīvi izteikt rakstiski savas domas un izjūtas
4.	Darbs ar informāciju avotiem	*Prast atrast, atlasīt un izvērtēt informāciju
5.	Darbs grupās	*Apgūt iemaņas darboties komandā, plānot darbu, sadalot pienākumus
6.	Darbs pāros	*Veidot prasmes sadarboties, uzklausīt otru, pārrunāt neskaidrības, ja nepieciešams, ievērot kompromisu
7.	Diskusija	*Mācīties izteikt mutiski savu viedokli, to pamatot, argumentēt, uzklausīt citu domas *Meklēt problēmu risinājumu
8.	Dubultā dienasgrāmata	*Veidot prasmi atrast tekstā nepieciešamo informāciju, to analizēt, paust savu viedokli, balstoties uz pieredzi
9.	Ekskursijas	*Iepazīstināt ar reālu darba vidi, karjeras iespēju daudzveidību, jaunām tehnoloģijām
10.	Ēnu diena	*Iepazīt tuvāk darba vidi *Iepazīt izvēlētās profesijas plusus un mīnusus *Veidot iemaņas rakstīt CV, motivācijas vēstules, iesniegumus
11.	Eseja	*Apgūt prasmi izteikties, pamatot savu viedokli, apgūt argumentācijas prasmes rakstiskā veidā
12.	Individuālais darbs	*Mācīties strādāt patstāvīgi
13.	INSERT metode	*Apgūt prasmi izvērtēt informāciju
14.	Intervija	*Apgūst prasmi sarunāties: uzklausīt sarunas biedrus, formulēt konkrētus jautājumus, atbildēt uz sarežģītiem jautājumiem, veidot lietišķu dialogu
15.	IT tehnoloģiju izmantošana	*Attīsta prasmi lietot mūsdienu tehnoloģijas informācijas iegūšanā, saglabāšanā un apkopošanā
16.	Pārrunas/sarunas	*Apgūst prasmes veidot mērķtiecīgu dialogu, noskaidrot viedokli, iegūt informāciju pārrunu ceļā, nenovirzoties no tēmas, uzdot jautājumus un atbildēt uz tiem
17.	Pašvērtējums/pašanalīze	*Veidot kompleksu savas darbības, uzskatu, spēju, interešu, rakstura novērtēšanas un analīzes prasmi
18.	Pētījums	*Apgūt prasmi strādāt ar problēmsituāciju: formulēt problēmu, veidot risinājuma plānu,

		izvērtēt gaidāmo rezultātu, meklēt alternatīvu risinājumu, pieņemt lēmumu, iegūt praktiskas iemaņas pētnieciskajam darbam
19.	Portfolio/darba mape	*Vākt materiālus, iegūt informāciju, to apstrādāt, krāt un veidot savu darba mapi - portfolio
20.	Prāta vētra	*Izprast, ka jebkuru neskaidru jēdzienu var izskaidrot, ja izsaka dažādus viedokļus, tos sistematizē un analizē
21.	Prezentācija	*Apgūt prasmes un iemaņas parādīt sevi un savu padarīto darbu
22.	Prognozēšana	*Mācīties paredzēt iespējamo rezultātu
23.	Projekts	*Apgūt prasmi plānot darbu, strādāt patstāvīgi, sadarboties ar citiem, iegūt un izvērtēt informāciju, saistīt teoriju ar praksi, izdarīt secinājumus, prezentēt rezultātus
24.	Seminārs	*Mācīties atrast kļūdas un nepilnības, izdomāt vīziju to uzlabošanai, plānot tās sasniegšanu, pieņemt lēmumu, izdarīt kopsavilkumu - rezumēt
25.	Spēles (lomu situāciju, lietišķās)	*Apgūt prasmi iekļauties kolektīvā, veidot saskarsmi, prast novērtēt sevi salīdzinājumā ar citiem *Iejusties lomās, kas attālinātas no skolēna būtības, bet kurās viņi ikdienā var noklūt *Iemācīties modelēt dažādas problēmsituācijas
26.	SVID analīze	*Apgūt iemaņas izvērtēt pašreizējo situāciju un attīstības iespējas
27.	T- tabula	*Apgūt iemaņas izvērtēt parādību no vairākiem aspektiem
28.	Tests	*Rosināt iegūt informāciju par kādu jomu intereses radīšanai
29.	Tikšanās	*Iegūt informāciju par kādu jomu intereses radīšanai
30.	Venna diagramma	*Mācīties noteikt kopīgo un atšķirīgo un definēt slēdzienu
31.	Vērošana	*Apgūt iemaņas izvirzīt mērķi patstāvīgi vērot, pierakstīt, salīdzināt, izdarīt secinājumus

VII KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANAI IETEICAMĀ LITERATŪRA UN INTERNETA RESURSI

1. **Izglītība pēc 12. klases.** PIAA, 2005
2. **Izglītība pēc 9. klases.** PIAA, 2005.
3. **Karjeras attīstības atbalsts / Izglītība, konsultēšana, pakalpojumi/(2008)Rīga: Valsts Izglītības attīstības aģentūra**
4. **Karjeras iespēju izpēte/ metodiskais palīgļīdzeklis PIAP aģentūra,** 2003
5. **Karjeras izglītība 10.-12. klasei.** Metodiskie ieteikumi. PIAA, 2006.
6. **Karjeras izglītība 7., 8., 9. klasei.** Metodiskie ieteikumi. PIAA, 2006
7. **Karjeras izglītība skolā/ Pieredze 2009 (2010) Rīga: Valsts Izglītības attīstības aģentūra**
8. **KIPNIS /projekta materiāli**
9. **Korna E.(2011) Karjeras izglītība.Rīga: Raka.**
10. **Kurš mācību priekšmets man patīk vislabāk?** Padomi veiksmīgai karjeras izvēlei.
VIAA, Karjeras atbalsta departaments, 2008
11. **Mans bērns izvēlas karjeru,** VIAA, 2010.
12. **Nākotnes iespēju izzināšana. Karjeras veidošanas mācību programma pamatskola skolēniem.** Nensija Perija, Zarks van Zants
13. **Skats nākotnē. Karjeras attīstīšanas mācību plāns vidusskolēniem.** Nensija Perija, Zaks van Zants.

14. **Video materiāli par karjeru un profesijām**
Īsfilmas par profesijām – “Zili brīnumi” -
<https://www.youtube.com/user/JUMPstudioLATVIA/videos>

15. **Pieejamie materiāli skolotājiem**
Karjeras izglītība skolā/ Pieredze 2009 (2010) Rīga: Valsts Izglītības attīstības aģentūra – http://www.viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_izgliitiiba_skolaa_2010.pdf
Karjeras izglītības informatīvie materiāli –
http://www.viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/euroguidance_sadala/konferencu_materiali/
Metodiskie materiāli klašu audzinātājiem –
http://www.viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/euroguidance_sadala/klasu_audzinatajiem/

16. Interneta resursi, kuri saistīti ar karjeras izglītību

- Europass dokumenti (CV, motivācijas vēstule) -
<https://europass.cedefop.europa.eu/lv/documents>
- Karjera - <http://www.nva.gov.lv/karjera/>
- Lielākais karjeras portāls Latvijā – <https://www.prakse.lv/>
- Nacionālā izglītības iespēju datu bāze – <http://www.niid.lv/>
- Nodarbinātības valsts aģentūra - <http://www.nva.gov.lv/>
- Profesiju aprakstu katalogs/ profesiju standarti un profesiju klasifikators -
<http://www.nva.gov.lv/karjera/index.php?cid=10&mid=118>
 - Skolēniem - <http://viaa.gov.lv/lat/skoleni/skoleni/>
 - Skolotājiem - http://viaa.gov.lv/lat/macibspeki/merkgrupas_skolotaji/
 - Studentiem - <http://viaa.gov.lv/lat/studenti/studentiem/>
- Valsts izglītības attīstības aģentūra - <http://viaa.gov.lv/lat/>
- Virtuāla profesiju pasaule – <http://www.profesijupasaule.lv/lv/news>